

ROLNIK

Bezpłatny dodatek — wychodzi co tydzień.

Rok 1

CHOJNICE, dnia 23-go grudnia 1924 r.

Nr.

Higieniczna wartość owoców.

Jedno z wiedeńskich pism podało kiedyś zawsze będący na czasie opis o dobroczynnych wpływach owoców na zdrowie i ciało ludzkie, jak i szkodliwości, która przez nieodpowiednie używanie poszczególnych owoców powstać może.

Cytryna, to perła między owocami, czyści krew i przenika i czyści wszystkie włókna, gruczoły. Przy stałym a umiarkowanym używaniu ożywia sok cytrynowy nawet obumarłe miejsca — co można zauważyć np. przy chorobach gardła. Cytryna rozpuszcza skamieniałości artretyczne, reumatyczne zgrupienie, — zabija grzybki dyfterji; (podobno nawet i w początkach tyfusu); ściąga także naczynia krwionośne — i w ten sposób wpływa na zatrzymanie krwiotoków i wskutek takowych wywołane rozdęcie żył.

Figi i daktyle są doskonałym środkiem odżywczym (w dalekich podróżach — zdarza się, że daktyle chleb zastępują)

Pomarańcze — działają łagodnie i przenikają błony śluzowe, lecz więcej elektryzują je jeszcze.

Skórki od cytryn i pomarańczy zawierają te same elektryzujące składniki, co brzoskwinie, lecz znacznie więcej skoncentrowan i powodują umiarkowanie spożyte, mniej więcej te sam skutki.

Jabłko, jedno z najszlachetniejszych owoców, zawiera wiele żelaza, dlatego poleca się przy blednicy, bo przymnaża krwi. Jest bogate w tlen, — daje krew, przez co podnosi także działalność płuc przy astmatycznych cierpieniach. Jabłka wpływają uspokajająco w zdenerwowaniu i działają dobrze na sen (niektórzy mówią, że wesołości dodają jedzącym je — ale, to trzeba samemu stwierdzić).

Gruszka jest bardzo pożywna, zawiera dużo wapna, wzmacniając kości; jednakże źle pożuta obciąża nie tylko żołądek i kiszki, ale przy słabszych nerkach źle oddziałuje.

Sliwki bardzo są pożywne, działają bardzo oczyszczająco na kiszki, — to też przez nieumiarkowane użycie spowodować mogą diarję. Skórki od sliwek, fermentują łatwo, — wywołują wzdęcie — więc przy słabym żołądku, powinno się jeść je obrane.

Brzoskwinie i morele ożywiają ścianki żołądkowe, podniecają działalność płuc a mianowicie wątrobę i działają korzystnie na żółć. Przedewszystkiem skórki brzoskwiniowe posiadają te własności.

Winogrona — oczyszczają krew, płuca, wątrobę i kiszki.

Poziomki (jagody czerwone) są bogate w fosfor, dlatego są doskonałym środkiem na nerwy, jednakże za dużo użyte, podnoszą temperaturę i sprządzają czasami pokrzywkę; naczno jedzone, usuwają podobno robaki, które dzieci często trapią.

Pomidory, to przejście od owocu do jarzyny, — działają na nerki i śledzionę, czyszczą krew, działają na nerwy. Przy różnych wysypach i różnych rodzajach nieczystości krwi — przewyższają tą właściwością inne owoce.

Orzechy — działają dobrze na nerwy, szczególnie orzech kokosowy, o ile są dojrzałe, ale do nas nie dochodzi ten owoc w stanie dojrzałym.

Migdały i włoskie orzechy zawierają kwas pruski w łupinach, dlatego szkodzą często na gardło i struny głosowe, wywołując chrypkę.

Laskowe orzechy są najprzedniejsze i najprzydatniejsze z orzechów.

Recepty gwiazdkowe.

Pierniki.

1 funt miodu sztucznego gotować tak długo, jak gotuje się cukier na karmel, poczem odstawić naczynie na bok. W drugim rondlu rozpuścić 1 funt cukru z ćwierć litrem wody na ogniu, wlać do miodu i ostudzić. Następnie zagnieść ciasto z powyższego z 2 funtami mąki pszennej lub pół na pół pszennej z rżaną i wynieść ciasto na 14 dni w chłodne miejsce. Po tym czasie należy ciasto wyrobić na stolnicy, dodać 15 gr. soli rogowej, 10 gr. imbiru, rozwałkować na grubość jednego centymetra, wykrawać pierniczki foremką i piec w średnio gorącym piecu. Po upieczeniu polukrować glazurą cukrową, lub pociągnąć ubitem białkiem z cukrem i obsuszyć w piecu. Z tego samego ciasta z dodatkiem siekanych orzechów, tartej skórki cytrynowej, cykaty, cynamonu i kardamonu piecze się doskonale, wykwinne pierniczki.

Pierniczki - całuski.

1 funt rozgrzanego miodu lub syropu zarobić z jednym funtem mąki, ćwierć funta cukru, jedną łyżką smalcu lub innego tłuszczu z dodatkiem jednej łyżeczki tłuczonych goździków, odrobiny tartej skórki cytrynowej oraz jednego proszku do pieczenia Oetgera. Rozwałkować, wykrawać małe pierniczki, upiec i polukrować, wykrawać małe pierniczki, upiec i polukrować białym lub koszenilę na różowo zabarwionym cukrem. Pierniczki te nadają się bardzo jako ozdoba na drzewko.

Pierniczki t. zw. orzeszki.

Półtora funta syropu i pół funta miodu sztucznego zagotować z pół litrem wody. Wystudzić, dodać ćwierć funta cukru, 5 gr. cynamonu, 2 gr. goździków, szczyptę pieprzu białego i gałki muskatulowej, 5 gr. potażu, 8 gr. soli rogowej, zarobić dwoma funtami mąki pszennej. Uformować z ciasta wałeczki grubości wielkiego palca i odstawić do dnia następnego. Poczem kroić ciasto kawałkami i formować kuleczki wielkości orzechów laskowych. Orzeszki piecze się w dość ciepłym piecu. Przechowywane w blaszanych puszkach zachowują świeżość miesiącami.

Pierniczki.

400 gr. cukru ubić z 2 białkami na sztywną pianę, dodać siekanej drobno skórki cytrynowej, 8 gr. cynamonu i 2 gr. tłuczonych goździków i zarobić na ciasto z jednym funtem mąki pszennej, rozwałkować, wykrawać placuszki, kłaść na deskę i odstawić na dwa do trzech dni aż obeschną, następnie przewracać placuszki i upiec na blasze na kolor ciemno żółty.

Bomby lgniclike.

Zagotować jeden funt miodu z pół funta cukru, pół funta masła, jedną drobno siekaną skórkę cytrynową, łyżeczkę cynamonu mielonego i małą łyżeczkę tłuczonych goździków. łyżeczkę natronu rozpuścić w szklance wody. Do ostudzonego miodu dodać półtora funta mąki, wymieszać doskonale, wsypać jedną garść sultanek i jedną garść koryntek, migdałów drobno usiekanych, oraz wlać wodę z natronem. Po wyrobieniu ciasta wlać masę do formy, wysmarowanej tłuszczem i wysypanej bułeczką i piec przez półtorej godziny. Po ostudzeniu polukrować piernik glazurą czekoladową.

Pierniczki nadziewane.

250 gr. miodu zagotować z 100 gr. cukru i zwykłą ilością korzeni, używanych przy pieczeniu perników; po ostudzeniu wymieszać dobrze z jednym funtem mąki, dwoma jajami, 80 gr. oliwy i 5 gr. natronu. Odstawić na 12 godzin w chłodne miejsce, poczem ciasto rozwałkować na pół cm. grubości, wykrawać foremką i smarować placuszki poniżej podaną masą, następnie przykrywać drugim krążkiem ciasta, smarować jajkiem i posypawszy migdałami piec zwykłym sposobem. Masa: 125 gr. zmielonych orzechów laskowych wyrobić doskonale na ścisłą masę z 100 gr. cukru, 2 jajami i 60 gr. siekanej cykaty. O ile masa za suchą, rozprowadzić ją słodką śmietaną lub mlekiem.

Glazura czekoladowa.

Pół funta czekolady waniljowej i pół łyżeczki masła deserowego postawić w letnim piecu, aby się rozpuściła. Gdy zmięknie rozetrzec ją łyżką, rozprowadzić szklanką wody, zagotować mieszając ciągle, aż się utworzy gęsta, ciągnąca masa i gorącą obciągać pierniki — stawiając je następnie w zimnem miejscu.

Kluseczki z jabłek smażone.

Mniej więcej dwie bułki namoczyć w letnim mleku. Oddzielnie dwa jabłka zdrowe nie zakwaśne, obrać i pokrajać bardzo drobno w kosteczki, zmieszać z bułką rozmoczoną, dodając łyżkę cukru miłego (kto chce migdałów usiekanych parę) i nieco utartej skórki cytrynowej. Wymieszać wszystko dobrze — dolać łyżeczkę mleka, całe jedno jajo, uważać, aby masa ta była gęsta. Brać z niej po małej łyżeczce, robiąc okrągłe lub podługne kluseczki — osypać w utartej bułce i smażyć w gorącym maśle, smalcu lub fryturze i wydać na stół oblane masłem z bułeczką lub z cukrem.

Rozmaitości.

Karmienie drobiu. W Milwaukee w Ameryce wyznaczono nagrodę za najkorzystniejsze karmienie drobiu pewnemu hodowcy, który wykazał, że przez 5 lat dawał kurom, kaczkom i gęsiom domieszkę mielonych kości i to drobiowi 2—3 tygodniowemu raz na tydzień, drobiowi wyrosłemu, począwszy od 4 miesięcy, dawał w lecie na 24 kur około 2 litrów mielonych kości — naturalnie jako domieszkę do dawanej im paszy i to w lecie 2 razy na tydzień, zimą 3 razy w tygodniu. Jak piszą, skutek tej karmy okazał się taki: 1. że kury nie szarpały piór. 2. nie dziobały jaj, a co najważniejsze, że naniósł jaj pod wójną ilość w przeciągu roku.

Wpływ rozmaitych pasz na dobroć mięsa wieprzowego. Wpływ karmienia, zwłaszcza na dobroć mięsa wieprzowego, jest bardzo znaczny. Za znaczącą to badacze tych rzeczy i uczą po zrobieniu długich doświadczeń:

1. że najsmaczniejsze mięso i najcięższe w wadze wydają świnię karmioną mlekiem. Potem następuje karmienie ziarnem jak kukurydzą, jęczmieniem, grochem i owsem.

2. Ziemiaki wydają pulchne i lekkie, ale nie najsmaczniejsze mięso, które przy gotowaniu traci wiele treści.

3. Świnię karmioną otrębami dają mięso żółte i niebardzo smaczne.

4. Kuchy lniane i rzepiowe dają pulchne i tłuste mięso, ale trochę niemilego smaku.

5. Bób wydaje mięso twarde i smaczne, trudne do strawienia, więc go się nie zaleca.

6. Żołądz wydaje mało wazące, twarde i wskutek tego nie najzdrowsze mięso.

Dowóz do Francji. Wywóz do Francji w ciągu 11 miesięcy br. wyniósł 36 miliardów 14 milionów franków za 51 milj. ton. Wywóz z Francji w tym samym czasie przekroczył 37 miliardów 412 milionów franków za 26 milionów 873 tys. ton, co stanowi przewyżkę nad wywozem za ten sam okres czasu w zeszłym roku 10 miliardów 120 milionów franków za 4 miliony 791 tys. ton.

Choroba drubiu. Kury są niespokojne przez pasorzyty skórne, które masowo je opadają; gnieźdzą się one w szczelinach kurnika i na drobiu. Robactwą to wpija się w skórę drobiu i żywi się ich krwią. Drób dotknięty temi pasorzytami (Federlinge) z biegiem czasu chudnie i w końcu marnieje. Zapobiedz temu można przez dokładne kilkakrotne wyczyszczenie kurnika i gniazd. Po sprzątnieniu nawozu i brudu z kurnika, części drewniane trzeba wymyć gorącym ługiem i wybielić świeżo gaszonym wapnem z dodatkiem pół litra lisolu lub kreolinem na 15 litrów mleka wapiennego. Szczególnie pamiętać należy o szparach i kątach. Bielenie kurnika trzeba powtórzyć kilkakrotnie w odstępach 10 dniowych. Drągi, na których kury siedzą i gniazda wypędzować naftą z dodatkiem naftaliny. W kurniku umieścić drewniane naczynia z popiołem z drzewa, w których to kury mogłyby się grzebać. Kurom można wdychać pod pióra proszek używany przeciw robactwu jak „Zacherlin“, „Insectoform“, „Maok“ itp. Drób musi być dobrze żywiony i wypuszczany na powietrze.

Tegoroczny zbyt koniżyny.

Tegoroczna koniżyna sprzedaży koniżyny w Polsce rokowała jak najlepsze nadzieje, ponieważ za granicą był ogólny nieurodzaj, a w Polsce sprzątnięto z morgi 2—3 proc. białej koniżyny. Atoli z powodu kompletnego braku organizacji tego handlu, nasi producenci otrzymali zaledwo połowę ceny światowej, przyczem na ogólną ilość nasienia eksportowanego, pięćuset wagonów, strata mogła dosięgnąć kilka milionów złotych.

Kredyt rządowy na uprawę wierzby koszykarskiej. Dyrekcja Państwowego Banku Rolnego udzielać będzie kredytu samorządom powiatowym, gminnym i miejskim na akcję zalesienia wikliną koszykarską nieużytków i lotnych piasków. Na razie jest kredyt 3 miesięczny z ewentualną prolongatą do pół roku, jest jednak nadzieja skonwertowania kredytu krótkoterminowego na pożyczkę długoterminową. Wyrobienie kredytu zależy od rozmiarów zaprojektowanych prac i nie może przekraczać 15—25 tysięcy złotych dla jednego ciała samorządowego. Za pośrednictwem samorządów mogą również uzyskać kredyt prywatni właściciele gruntów.